

अनुसूची -१

(दफा ६ को उपदफा १ सँग सम्बन्धित)

आवेदनको ढाँचा:

मिति:/...../.....

श्रीमान् सचिवज्यू

संस्कृति, पर्यटन तथा नागरिक उड्डयन मन्त्रालय

सिंहदरवार, काठमाडौं ।

विषय:- अभौतिक सांस्कृतिक सम्पदा सूचीकरण गरिदिने सम्बन्धमा ।

त्यस मन्त्रालयद्वारा जारी गरिएको अभौतिक सांस्कृतिक सम्पदा (सूचीकरण तथा व्यवस्थापन) कार्यविधि, २०८१ बमोजिमको यस व्यक्ति/परिवार/समुदाय/जातीय समुदायसँग सम्बन्धित लाई अभौतिक सांस्कृतिक सम्पदाको रूपमा सूचीकरण गरिदिनुहुन नियमानुसार तपसिल बमोजिमका कागजात एवं प्रमाणहरू यसैसाथ संलग्न राखी अनुरोध गर्दछु/गर्दछौं ।

तपसिल:

- क) सम्पदाको पूर्ण विवरण,
- ख) सूचीकरणका लागि सम्बन्धित व्यक्ति, समूह वा समुदायको सहमति,
- ग) सम्पदाको फोटो, अडियो तथा भिडियो (अनुसूची ३ मा तोकिए बमोजिम)
- घ) हालसम्मको पुस्तान्तरण सम्बन्धी आवश्यक विवरण,
- ङ) सम्बन्धित स्थानीय तहको सिफारिस,
- च) स्थानीय तहमा सूचीकरण भएको भए सोको प्रमाण ।

निवेदक

.....
.....

अनुसूची -२

(दफा ६ को उपदफा (१) सँग सम्बन्धित)

विवरण सूचीकरणको ढाँचा/नमूना:

नेपाल सरकार

अभौतिक सांस्कृतिक सम्पदाको सूचीकरण फाराम

संस्कृति, पर्यटन तथा नागरिक उड्डयन मन्त्रालय

अभौतिक सांस्कृतिक सम्पदाको परिचय

संयुक्त राष्ट्र संघ (UN) को शैक्षिक, वैज्ञानिक तथा सांस्कृतिक संगठन (UNESCO) को सन् २००३ अक्टोबर १७ मा फ्रान्सको राजधानी पेरिसमा भएको ३२ औं साधारणसभाले अभौतिक सांस्कृतिक सम्पदा संरक्षण सम्बन्धी महासन्धी पारित गरेको छ । यस महासन्धीमा नेपाल सन् २०१० मा पक्षराष्ट्र बनिसकेको छ । उक्त महासन्धीले अमूर्त सांस्कृतिक सम्पदाको परिचय यस प्रकार गरेको छ-

"अभौतिक सांस्कृतिक सम्पदा भन्नाले प्रचलन, प्रतिनिधित्व, अभिव्यक्ति, ज्ञान सीप साथसाथै साधनहरू, वस्तु, कलावस्तु र त्यससंग जोडिएका सांस्कृतिक स्थल जसलाई ती समुदाय, समूह तथा कतिपय अवस्थामा व्यक्ति समेतले सांस्कृतिक सम्पदाको अगंको रूपमा चिनारी गरिरहेका हुन्छन् तिनलाई बुझ्नुपर्दछ।" साथै उल्लिखित परिभाषा अनुसार अभौतिक सांस्कृतिक सम्पदालाई निम्न पाँच विधामा (Domain) समेटि प्रस्तुत गरेको छ । ती पाँच विधाहरू निम्न बमोजिम रहेका छन् ।

१. अभौतिक सांस्कृतिक सम्पदाको संवाहकको रूपमा भाषा सहितका मौखिक परम्परा तथा अभिव्यक्ति,
२. अभिनय कला,
३. सामाजिक व्यवहार, अनुष्ठान तथा चाडपर्वका उत्सव,
४. प्रकृति र ब्रम्हाण्डसंग सम्बन्धित ज्ञान तथा व्यवहार,
५. परम्परागत कला कौशलता,
६. परम्परागत खाद्य परिकार,
७. परम्परागत खेलकुद

अभौतिक सांस्कृतिक सम्पदा संरक्षण सम्बन्धी महासन्धी २००३ को पक्षराष्ट्र भएकोले नेपालले आफ्नो देशभित्र रहेका सम्पूर्ण जाति/समुदायको अभौतिक सांस्कृतिक सम्पदाहरूको विवरण सूची तयार गर्नुपर्ने प्रावधान रहेको छ । उक्त महासन्धीको धारा १२ मा उल्लेख भएअनुसार विवरण सूची तयार गर्दा आफ्नो

परिस्थिति सुहाउँदो किसिमले तयार गर्न सकिने र सूचीहरू नियमित रूपमा अद्यावधिक गर्न सकिने भनि उल्लेख भएको छ। यसै सन्दर्भमा नेपाल सरकार संस्कृति, पर्यटन तथा नागरिक उड्डयन मन्त्रालयले यस कार्यविधि बमोजिम अभौतिक सांस्कृतिक सम्पदाको राष्ट्रिय सूचीकरण गर्ने व्यवस्था गरे बमोजिम उक्त प्रयोजनका लागि यो फाराम तयार गरिएको छ ।

यस विवरण सूची भर्दा ध्यान दिनुपर्ने कुराहरू:-

१. अभौतिक सांस्कृतिक सम्पदाको विवरण उल्लेख गर्दा सकेसम्म वढी जानकारीमूलक व्यहोरा उल्लेख गर्ने ।

२. अभौतिक सांस्कृतिक सम्पदाको तल उल्लिखित विधाहरूमध्ये कुन विधा (Domain) अन्तर्गत कुन तत्व (Element) को विवरण उल्लेख गर्न खोजिएको हो सो को मात्र उल्लेख गर्ने ।

३. फाराम विवरण भर्दा ठाउँ अपर्याप्त भएमा छुट्टै पेजमा भर्न सकिनेछ ।

क) जाति वा समुदायको नाम:

ख) जाति वा समुदायभित्र रहेको उपजाति वा समूह:

ग) बसाईको भौगोलिक क्षेत्र (जनघनत्व वढी भएको)

- प्रदेश नं:
- जिल्ला:
- गाउँपालिका/नगरपालिका/महानगरपालिका:
- वडा नं:
- टोल/मार्ग:

घ) जनसंख्या:

विवरण सूची फाराम

१. अभौतिक सांस्कृतिक सम्पदाहरूको माथि उल्लिखित सात विषयक्षेत्र मध्येनाम उल्लेख गर्दै विवरण भर्ने ।

<p>१.१. अभौतिक सांस्कृतिक सम्पदातत्वको (Element) को नाम</p> <p>➤ वैकल्पिक नाम:</p> <p>➤ मातृभाषा/ समुदायले भन्ने गरेको नाम:</p>
<p>१.२. विषयको छोटकरी एवं जानकारी मूलक शीर्षकमा () चिन्ह लगाउनुहोस् । (अमूर्त साँस्कृतिक सम्पदाको विषयगत क्षेत्र (domain) एकभन्दा बढी भए सो उल्लेख गर्नुहोस्।</p> <p>१.भाषा सहितका मौखिक परम्परा तथा अभिव्यक्ति ()</p> <p>२.अभिनय कला ()</p> <p>३.सामाजिक व्यवहार अनुष्ठान चाडपर्व तथा उत्सव ()</p> <p>४.प्रकृति र ब्रम्हाण्डसंग सम्बन्धित ज्ञान तथा व्यवहार ()</p> <p>५.परम्परागत कला कौशल ()</p> <p>६. परम्परागत खाद्य परिकार ()</p> <p>७. परम्परागत खेलकुद ()</p>
<p>१.३ सम्पदा तत्वसंग सम्बन्धित समुदाय/प्रयोगकर्ता</p> <ul style="list-style-type: none"> • मुख्य समुदाय: • अन्य समुदाय:
<p>१.४. तत्व प्रचलनमा रहेको भौगोलिक स्थान</p> <ul style="list-style-type: none"> • • •
<p>१.५. फैलावट/विस्तार क्षेत्र</p> <p>गाउँपालिका () नगरपालिका () महानगरपालिका () टोल () देवस्थल () घर () हाटबजार ()</p>
<p>१.६. सम्पदा तत्व कार्यान्वयन हुने समय</p> <ul style="list-style-type: none"> • तिथि मिति • कसरी गर्ने • कसले गर्ने • कुन ठाउँमा गर्ने (ठाउँ विशेष)

<p>१.७. सम्पदा तत्वको छोटो विवरण (२०० शब्द भन्दा नबढ्ने गरी) देहायका वुँदाहरू समेटी तयार गर्नुपर्नेछ ।</p> <ul style="list-style-type: none"> • तत्वको परिचय • सामान्य जानकारी • कसले गर्ने • किन गर्ने • कसरी गर्ने • कहाँ गर्ने • कसका लागि गर्ने • समाजमा यसको महत्व • ऐतिहासिकता
<p>२. सम्पदातत्वका विशेषता</p> <ul style="list-style-type: none"> • सम्बद्ध भौतिक वस्तु • संलग्न भाषा/वोली • उत्पत्ति सम्बन्धी जानकारी
<p>३. सम्पदा तत्वसंग संलग्न व्यक्ति एवं संस्था</p> <p>३.१. सम्पदा तत्वको अभिनयकार्य तथा अभ्यासमा प्रत्यक्ष रूपमा संलग्न अभ्यासकर्ता वा अभिनयकर्ताको नाम/ लिङ्ग /व्यवसायकरण उल्लेख गर्ने</p> <ul style="list-style-type: none"> • कसबाट कसरी हस्तान्तरण/पुस्तान्तरण भएको समेत उल्लेख गर्ने <p>३.२. प्रत्यक्ष संलग्न नभएका तर तत्व प्रचलन/पुस्तान्तरण अभ्यासमा योगदान पु-याउने तथा यसको प्रचलनमा सहजिकरणको काम गर्ने अन्य समुदायको र सम्बन्धित समुदायको व्यक्तिहरूको नाम उल्लेख गर्ने</p> <ul style="list-style-type: none"> • मन्च तयार गर्ने • पोशाक/आभूषण सम्बन्धी कार्य गर्ने • प्रशिक्षण गर्ने • अन्य
<p>३.३. अभौतिक अमूर्त सांस्कृतिक सम्पदा तत्वको कार्यान्वयन तथा हस्तान्तरण सम्बन्धी मूर्त (Tangible) वस्तु</p> <ul style="list-style-type: none"> • उपकरण • विशेष वस्त्र तथा स्थान • धार्मिक संस्कारसंग सम्बन्धी वस्तु • अन्य
<p>३.४. समाजका अन्य जाति/समुदायमा हस्तान्तरण/समावेशी संलग्नतामा हुने भएमा सो उल्लेख गर्ने</p>
<p>३.५. सम्बन्धित संस्थाहरू (यदि कुनै भए)</p> <ul style="list-style-type: none"> • परम्परागत सामाजिक सांस्कृतिक समूह वा संस्था (जस्तो: गुठी) • सामुदायिक संस्था

<ul style="list-style-type: none"> • गैरसरकारी संस्था • अन्य
<p>४. अभौतिक सांस्कृतिक सम्पदा तत्वको अवस्था</p> <p>४.१. जिवन्तता भए/नभएको उल्लेख गर्ने</p> <p>४.२. सम्बन्ध समुदायहरू भित्र तत्वको कार्यान्वयनलाई चालु राख्ने चुनौती (यदि कुनै भए)</p> <p>४.३. सम्पदा तत्वसित सम्बद्ध श्रोतहरूको व्यवस्थापनमा/ पहुँचमा/ दिगोपनमा चुनौती (यदि कुनै भए)</p> <p>४.४. सम्पदा तत्वसंग सम्बद्ध अरु अभौतिक सम्पदा तत्वहरूको जिवन्तता (यदि कुनै भए)</p> <p>४.५. उल्लेखित चुनौती मध्ये</p> <ul style="list-style-type: none"> • कुनैलाई ठाउँमा नै सम्बोधन वा संरक्षण गर्नुपर्ने भए उल्लेख गर्ने • यदि कुनै उपायहरू अवलम्बन गरिएको भए उल्लेख गर्ने • भविष्यमा कार्यान्वयन गर्ने तथा हस्तान्तरण गर्न प्रोत्साहन गर्ने उपायहरू छन् भने उल्लेख गर्ने
<p>४. विवरण सम्बन्धी प्रतिबन्ध र मन्जुरी</p> <p>५.१. सूचना लिँदा वा लिन सम्बन्धित समुदायबाट सहमति एवं संलग्नता सुनिश्चित गर्ने</p> <p>५.२. संकलित डाटाको उपयोग तथा प्रवेशमा प्रतिबन्ध (यदि कुनै भए)</p> <p>५.३. श्रोत व्यक्ति (हरू)</p> <ul style="list-style-type: none"> • नाम • ओहदा • सम्बद्धता
<p>५. अभौतिक साँस्कृतिक सम्पदा तत्व सम्बन्धी सन्दर्भ सामग्री (यदि कुनै भए)</p> <p>६.१. साहित्य (यदि कुनै भए) वा प्रकाशित/अप्रकाशित सामग्री</p> <p>६.२. अभिलेखालय/संग्रहालय तथा निजि संकलनमा रहेका श्रव्यदृश्य सामग्री/रेकर्डिङ आदि (यदि कुनै भए)</p> <p>६.३. अन्य थप विवरण</p>
<p>७. विवरण सूचिकरण तथ्याङ्क</p> <p>७.१. विवरण सूची संकलन गर्ने व्यक्ति</p> <ul style="list-style-type: none"> • नाम • पद • कार्यालय • मिति <p>७.२. सम्पदा तत्वको विवरण सूची बनाउन र विवरण सूचीमा सूचना समावेश गर्न सम्बन्धित समुदायको सहमतिको प्रमाणिक कागजात-</p> <p>७.३. विवरण सूचीमा सूचनासमावेश गरेको मिति-</p> <p>७.४. विवरण संकलनमा संलग्न गरिएका सामग्री-</p>

८ सूचनाको श्रोत:
९. सूचना संकलनकर्ता: नाम: सम्बद्ध संस्था: सम्बन्धित समुदाय सितको सम्बन्ध:
१०. सूचना संकलनको मिति:

अनुसूची -३

(दफा ६ को उपदफा (२) को खण्ड (ग) सँग सम्बन्धित)

सम्पदाको फोटो, अडियो तथा भिडियो :

१. विभिन्न कोणबाट खिचिएको कम्तीमा १० वटा फोटो,
२. कम्तीमा १० मिनेटदेखि बढीमा ३० मिनेटसम्मको अडियो/भिडियो,
३. फोटो र अडियो/भिडियोको हकमा श्रोत खुलाउनु पर्ने वा प्रदान गर्ने व्यक्ति वा संस्थाको स्वीकृति अनिवार्य रूपमा पेश गर्नुपर्ने ।

अनुसूची -४

(दफा ६ को उपदफा (२) को खण्ड (ग) सँग सम्बन्धित)

सम्बन्धित व्यक्ति, समूह वा समुदायको सहमतिको ढाँचा:

मिति:/...../.....

श्रीमान् सचिवज्यू

संस्कृति, पर्यटन तथा नागरिक उड्डयन मन्त्रालय

सिंहदरवार, काठमाडौं ।

विषय:- सहमति प्रदान गरिएकोसम्बन्धमा ।

प्रस्तुत सम्बन्धमाव्यक्ति/परिवार/समुदाय/जातीय
समुदायसँग सम्बन्धित
अभौतिक सांस्कृतिक सम्पदालाई त्यस मन्त्रालयद्वारा जारी गरिएको अभौतिक सांस्कृतिक सम्पदा (सूचीकरण
तथा व्यवस्थापन) कार्यविधि, २०८१ बमोजिम अभौतिक सांस्कृतिक सम्पदाको रूपमा सूचीकरण गर्नका
लागि.....
.....व्यक्ति/परिवार/समुदाय/जातीय समुदाय/संस्थाको तर्फबाट यो सहमति
प्रदान गरिएको व्यहोरा अनुरोध गर्दछु/गर्दछौं ।

तपसिल:

व्यक्ति/परिवार/समुदाय/जातीय समुदाय/संस्थाको नाम:

.....

ठेगाना:

हस्ताक्षर गर्ने व्यक्ति/पदाधिकारीको नाम:

पद:

हस्ताक्षर:

मिति: